

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/24/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8121201406
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8121201406.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Martina Barana, v právnej veci žalobcu: F. Č., I.. X.XX.XXXX, Z. Z. XX, XXX XX, zastúpený: JUDr. Zdeňka Vokálová, Hlavná 61, 080 01 Prešov, proti žalovanému: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti SR, Račianska 71, 813 11 Bratislava, za účasti intervenienta na strane žalovaného: JUDr. Rudolfa Krutého PhD., súdneho exekútora, Záhradnícka 60, 821 08 Bratislava, zastúpeného: LÖWY & LÖWY s.r.o., Slowackého 56, 821 04 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 14.12.2021, č. k. 8C/10/2021 - 102 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok vo výroku I.

Zrušuje rozsudok vo výrokoch II. a III. a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol, žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100 % a rovnako žalobcovi uložil povinnosť nahradiť intervenientovi na strane žalovaného trovy konania v rozsahu 100 % do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Súd prvej inštancie žiadaný nárok žalobcu vyhodnotil ako neopodstatnený a mal za to, že nepreukázal splnenie zákonom požadovaných podmienok pre vznik zodpovednosti štátu, a teda ani to, že by v priamej príčinnej súvislosti s akýmkoľvek konaním, resp. nekonaním v predmetnej exekučnej veci orgánom verejnej moci, vznikla žalobcovi akákoľvek nemajetková ujma, ktorú by bolo potrebné saturovať v peňažnej podobe. Zdôraznil, že žalobca odvíjal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v tvrdenom nesprávnom úradnom postupe súdneho exekútora, ktorá vec bola vedená na Okresnom súde Bratislava IV. pod sp. zn. 15Er/2829/09, podľa žalobcu v spomínanom konaní bola odignorovaná dlhodobá zákonná povinnosť súdneho exekútora predložiť vec súdu na rozhodnutie o zastavení exekúcie vedenej na základe nevykonateľného exekučného titulu, keď súdny exekútor vedel o neprijateľnosti zmluvne podmienky - rozhodcovskej doložky už od roku 2011, kedy mu bolo doručené uznesenie iného Okresného súdu Prešov o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vo veci vymáhania pohľadávky oprávneného - EOS KSI Slovensko, na základe neplatného rozhodcovského rozsudku a následne aj potvrdzujúce uznesenie Krajského súdu v Prešove v tejto inej právnej veci. Súd prvej inštancie v súvislosti so žalobcom pomenovanými a namietanými zásahmi, ktoré v jeho sfére nastali uviedol, že bolo zistené, že žalobca odišiel pracovať do zahraničia ešte predtým, ako začalo predmetné exekučné konanie, a teda priamou príčinou jeho odchodu nemohla byť samotná existencia spomínaného exekučného konania. Z dôkazov tiež vyplynulo, že žalobca mal zdravotné problémy v septembri 2017, a to predtým, než sa začalo v rámci exekúcie výkon zrážkami z dávky

v nezamestnanosti, keď uvedené nepreukazuje, že by vykonávanie exekúcie malo vplyv na daný stav žalobcu. Okrem toho bolo zistené, že voči žalobcovi bolo vedených viacero exekúcií, predmetná exekúcia smerovala voči istine neprevyšujúcej 1 000 eur, je preto podľa súdu prvej inštancie otázne, či predmetné exekučné konanie mohlo mať vo vzťahu k žalobcovi taký negatívny vplyv, ako to prezentoval v konaní. Žalobu ako nedôvodnú zamietol, uviedol, že nevykonával dokazovanie preverením exekučných konaní vedených vo vzťahu k žalobcovi na Okresnom súde Prešov z dôvodu hospodárnosti konania, keďže takýto návrh podal intervenient vystupujúci na strane žalovaného až na pojednávaní a taktiež súd prvej inštancie nepovažoval vykonanie takéhoto dôkazu za nutné, keďže sám žalobca potvrdil, že voči jeho osobe bolo vedených 4 - 5 exekučných konaní. O trovách konania strán sporu a intervenienta, ktorý vystupoval na strane žalovaného, rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca, ktorý navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie alebo aby rozsudok zmenil a žalobe vyhovel. Má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Tvrdí, že rozhodnutie súdu prvej inštancie robí zo súdneho exekútora obyčajného štatistu a nie osobu, ktorej bola do rúk zverená štátna moc. Právne postavenie exekútora je ustanovené tak, že v rámci delby verejnej moci sa exekútor podieľa na plnení pozitívneho záväzku štátu v súvislosti s realizáciou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v rozsahu ustanovenom zákonom. Toto postavenie exekútora potvrdzuje aj § 3 ods. 1, § 4 ods. 1 písm. a) bod 3 zákona č. 514/2003 Z. z. Súdny exekútor zodpovedá za škodu spôsobenú výkonom exekučnej činnosti ako štátny orgán. Rozsudkom súd prvej inštancie bráni nepochybne a preukázané pochybenia súdneho exekútora s tým, že išlo o jeho právny názor. Takýto záver, s ktorým žalobca nesúhlasí, nemožno považovať za preskúmateľný, poukazujúc na skutočnosť, že súdnemu exekútorovi bolo udelené poverenie dňa 7.9.2010 a exekúcia bola zastavená právoplatne 15.8.2019, a súd prvej inštancie neuviedol, či v rozmedzí týchto rokov nedošlo k ustáleniu judikatúry ohľadom namietaného postupu súdneho exekútora. Poukázal na to, že otázka ne/platnosti rozhodcovskej doložky v spotrebiteľskej zmluve bola riešená v rozhodnutiach najvyšších súdnych autorít v čase, ktorý určite predchádzal právoplatnosti zastavenia exekúcie. Rozhodnutie súdu nie je správne a nezohľadňuje právnu úpravu jednoznačnej povinnosti súdneho exekútora, ktorá bola porušená. Každý orgán verejnej moci by sa mohol s poukazom na to, že ide o jeho právny názor vyvinieť z každého porušenia povinnosti a zbaviť sa zodpovednosti za nezákonne vedenú exekúciu po dobu 9 rokov s poukazom na právny názor, ktorý exekútor toho času mal. Práve naopak, súdny exekútor majúci vedomosť o nejednotnej súdnej praxi, musel mať pochybnosti o ne/zákonnosti exekúcie, okamžite mal predložiť vec exekučnému súdu na rozhodnutie o zastavení konania. Iba v prípade, ak by exekučný súd jeho argumenty neuznal a uložil povinnosť pokračovať v exekúcii, zbavil by sa svojej zodpovednosti, čo v predmetnom prípade nenastalo. Súd prvej inštancie sa nesprávne snaží preniesť zodpovednosť za protizákonne vedenú exekúciu na žalobcu, že sa tento mohol brániť proti exekúcii podaním námietok proti exekúcii, k čomu došlo až v roku 2018, keď mu bolo doručené upovedomenie o začatí exekúcie. Neprevzal si toto upovedomenie, lebo keby sa to bolo stalo hneď na jej začiatku a žalobca ako vtedy neznaný zákonov o ochrane spotrebiteľov by som bol pracoval v zahraničí, splatil by celú istinu aj s príslušenstvom pri tejto protizákonnej exekúcii a neuplatnil by si v krátkej 15 dňovej lehote právo na podanie námietok proti exekúcii, a tým by asi nenávratne prišiel o zaplatené peniaze. Čiže by som svoju možnosť nevyužil a protizákonná exekúcia by bežala aj ďalej. Na druhej strane súd opomenul, že je tu povinnosť súdneho exekútora konať podľa Ústavy SR a Smernice Rady 93/13/EHS a zabrániť vykonávaniu takejto exekúcie, ktorá je v rozpore s právom EÚ. Zdôraznil, že súdny exekútor má pri výkone exekučnej činnosti postavenie verejného činiteľa. Exekučným poriadkom preniesol štát časť výkonu svojej moci aj na konanie vykonávacie - na súdnych exekútorov. Ak exekútor vykonáva funkcie, ktoré by inak bol povinný vykonať štát, je pri výkone zverenej štátnej moci povinný rešpektovať a dbať na základné práva tých osôb, vo vzťahu ku ktorým prenesenú štátnu moc vykonáva. Myslí si, že súd prvej inštancie bagatelizuje dôsledky nezákonne vedených exekúcií a porušovanie povinnosti v exekučnom konaní zo strany súdneho exekútora na bežný život. Mať voči sebe nezákonne vedené exekúcie, pracovať len na to, aby splatil exekúcie a dostal sa zo zoznamu neplatičov, aby mohol požiadať o úver, má nepochybne vplyv na osobný život a psychickú pohodu a zdravie, nielen duševné. Exekúcia zásadným spôsobom dopadá na život človeka, o to viac nezákonná exekúcia. Následkom tohto tlaku, ktorý nezvládol, da pokúsil o samovraždu, čo vyplynulo z vykonaného dokazovania a súd prvej inštancie túto okolnosť nezohľadnil. Žalobca nikdy netvrdil, že iba táto protizákonná exekúcia bola dôvodom pre jeho konanie, avšak aj ona a nesprávny úradný postup súdneho exekútora, mali na tomto jeho konaní svojho podiel. Nebol by mu poskytnutý žiaden úver v danom období, či už na zabezpečenie bývania alebo tovaru na

splátky, nakoľko som bol aj vďaka tomuto nesprávnemu úradnému postupu súdneho exekútora pri danej protizákonnej exekúcii vedený v Centrálnom registri exekúcií a dlžníkov. Istinu splatil vo vyššom rozsahu a súdny exekútor si ešte k tomu vyčíslil trovy exekúcie vo výške 750 eur. Bol mu zablokovaný účet v banke bez toho, aby mu to súdny exekútor oznámil na sumu 886,22 eur, čím mu spôsobili problém pri tankovaní paliva do motorového vozidla na čerpacej stanici. Zablokovaný mu bol aj účet stavebného sporenia vo výške 1 232,71 eur, k odblokovaniu ktorého dal súdny exekútor príkaz až po právoplatnosti uznesenia o zastavení exekúcie a aj toto je spôsobilé mať negatívny dopad na rodinný, osobný život človeka. Rovnako považuje za nesprávne a nespravodlivé rozhodnutie súdu prvej inštancie ohľadom trov konania, keď nezohľadnil okolnosti prípadu. Zdôraznil, že v jeho prípade ide o osobu v hmotnej núdzi, Centrum právnej pomoci mu ustanovilo advokáta, jeho majetkové pomery nie sú priaznivé a súd svojim rozhodnutím spôsobuje stav, že stav jeho hmotnej núdze sa prehľbuje, pričom žalovaný štát i intervenient, ktorí porušujú svoje povinnosti, majú nárok na náhradu trov podľa rozhodnutia súdu prvej inštancie. Má za to, že úlohou súdu nie je len mechanicky rozhodovať o náhrade nákladov podľa výsledku sporu, ale zvážiť, či neexistujú ďalšie rozhodujúce okolnosti, ktoré majú podstatný vplyv na priznanie alebo nepriznanie náhrady vynaložených nákladov. V žiadnej právnej veci sa strana sporu nemôže spoliehať na to, že zmierňujúce ustanovenie § 257 CSP sa jej nedotkne. V jeho právnej veci bolo vedené protizákonné exekučné konanie na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky - rozhodcovskej doložky, exekútor bol povinný predložiť vec súdu na zastavenie exekúcie, naopak, konal v rozpore s Ústavou SR a medzinárodnými zmluvami o ochrane spotrebiteľov, vykonával exekučné úkony na vymáhanie istiny, za čo nesie zodpovednosť žalovaný. Na základe týchto dôvodov navrhol podanému odvolaniu vyhovieť.

4. Žalovaný navrhol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť ako vecne správny. Zdôrazňuje, že počas celého konania pred súdom prvej inštancie žalovaný, ako aj právny zástupca intervenienta upozorňovali na to, že súdny exekútor v exekučnej veci žalobcu postupoval v zmysle Exekučného poriadku, čím nebola splnená hneď prvá podmienka zodpovednosti štátu za škodu, a teda existencie nesprávneho úradného postupu. Upovedomenie o začatí exekúcie sa podarilo žalobcovi doručiť v tejto právnej veci až 30.5.2018, nakoľko žalobcu nebolo možné zo strany súdneho exekútora dlhodobo zastihnúť na mieste trvaného pobytu. Následne žaloba podal proti exekúcii námietky, a to proti exekúcii, proti trovám exekúcie, ako aj návrh na zastavenie exekúcie a súdny exekútor tieto námietky predložil Okresnému súdu Bratislava IV. na rozhodnutie. Kontradiktórny charakter konania znamená predovšetkým to, že úspech vo veci je nevyhnutné tvrdené skutočnosti náležite preukázať, a teda uniesť dôkazné bremeno. Nie je dôvodné vznik nemajetkovej ujmy ako jednej z podmienok vzniku nároku na náhradu škody v intenciách zákona č. 514/2003 Z. z. z pod týchto predpokladov vyčleňovať. Žalovaná na základe predložených dôkazov má za to, že akékoľvek tvrdenie žalobcu ohľadom preukázania nemajetkovej ujmy vzhľadom na jeho zdravotné problémy z obdobia roku 2017, sú v tomto konaní irelevantné a nesúvisiace s namietanou exekúciou. Žalobca v konaní produkoval opakovane len svoje subjektívne, však ničím nepodložené a právne irelevantné tvrdenia. Snaží sa navodiť dojem, že už len výkon samotnej exekúcie zakladá nemajetkovú ujmu bez toho, aby bolo nutné akékoľvek negatívne dopady na žalobcu aj preukazovať. Súd prvej inštancie nemôže suplovať povinnosti žalobcu, rovnako ako si nemôže domýšľať pravdepodobné negatívne dopady a všetky možnosti, ktoré by mohli byť žalobcovi v dôsledku exekúcie odopreté, napr. poskytnutie úveru, o ktorý žalobca vôbec nepožiadaval. Rovnako žalovaný tvrdí, že súd prvej inštancie rozhodol správne aj o trovách konania strán sporu. Má za to, že aplikácia § 257 CSP v tomto konaní možná nie je. Použitie tohto ustanovenia negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Preto musí aplikácia daného ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať výnimočný charakter. To, že je žalobca tvrdiac v hmotnej núdzi, na základe čoho mu bol ustanovený advokát, v žiadnom prípade podľa jeho názoru nepredstavuje výnimočný charakter a neodôvodňuje použitie § 257 CSP.

5. Intervenient vystupujúci na strane žalovaného navrhol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť ako vecne správny, uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu, pokiaľ ide o vec samú, nie je dôvodné.

7. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

8. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte namietaným porušením práva na spravodlivý proces, nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením, teda, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (viď rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS 78/05).

9. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

10. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok alebo sa bráni proti jeho uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu. Z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že táto odvolacia námietka nebola naplnená.

11. K námietke o nesprávnom právnym posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Ani táto odvolacia námietka nebola naplnená.

12. Žalobca uplatňuje vo vzťahu k žalovanému v tomto konaní nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku tvrdeného nesprávneho úradného postupu vo veci vedenej na OS Bratislava IV. sp. zn. 15Er/2829/2009. Poukazuje na to, že poverený súdny exekútor dlhodobo nepredložil spis exekučnému súdu na postup podľa vtedy platného ust. § 57 ods. 4 zákona č. 233/1995 Z. z. (ďalej len Exekučný poriadok), vedel o neprijateľnosti zmluvnej podmienky - rozhodcovskej doložky (uvedenej vo Všeobecných obchodných podmienkach pôžičky, čl. VII. písm. n) zmluvy o pôžičke uzatvorenej medzi C., a s., N. a žalobcom 18.5.2004) od roku 2011 z iných, obdobných rozhodnutí vydaných Okresným súdom Prešov a v tejto súvislosti zároveň popísal zásahy, ktoré nastali v jeho osobnostnej sfére. Zdôraznil, že takto vedené exekučné konanie v spojení s nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora vyvolal stres, úzkosť a zásahy do jeho osobnostných práv.

13. Podľa § 3 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, Štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci

- a) nezákonným rozhodnutím,
- b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
- c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo
- d) nesprávnym úradným postupom.

14. Podľa § 3 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z., Zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

15. Podľa § 4 ods. 1 písm. a/ bod 3 zák. č. 514/2003 Z.z., Vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil súdny exekútor pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej z poverenia súdu podľa osobitného predpisu

16. Podľa § 9 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. Štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb; za nesprávny úradný postup sa nepovažuje postup alebo výsledok postupu Národnej rady Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 86 písm. a) a d) Ústavy Slovenskej republiky a postup alebo výsledok postupu vlády Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 119 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky.

17. Podľa § 9 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z., Právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom má ten, komu bola takým postupom spôsobená škoda.

18. Podľa § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z., v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

19. Podľa § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z., výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na

- a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
- b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
- c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
- d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

20. Podľa § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z., výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu.

21. Podľa § 57 ods. 4 zák. č. 233/1995 Z.z. (Exekučný poriadok) v znení platnom do 31.3.2017, exekútor je povinný predložiť vec súdu bezodkladne po tom, ako nadobudne pochybnosti alebo zistí, že sú dôvody na zastavenie exekúcie alebo čiastočné zastavenie exekúcie.

22. Zákon č. 514/2003 Z. z. ustanovuje, že nositeľom zodpovednosti za škodu spôsobenú orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci, je za podmienok ustanovených týmto zákonom štát, s výnimkou prípadov upravených v tretej časti čl. 1. tohto zákona, keď za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, presnejšie pri výkone samosprávy, zodpovedá územná samospráva. Ďalej tento zákon rozlišuje dva druhy zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci, a to zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci a zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci. Zároveň citovaný právny predpis ustanovuje, že zodpovednosť štátu za takto spôsobenú škodu je objektívnou zodpovednosťou, bez ohľadu na zavinenie.

23. Spomínané ust. § 3 zákona č. 514/2003 Z. z. predpokladá pre úspešné uplatnenie nároku splnenie troch podmienok, a to nesprávny úradný postup, vznik škody a príčinnú súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody. Príčinná súvislosť (kauzálny nexus) je podstatným prvkom zodpovednostnej skutkovej podstaty. O vzťah príčinnej súvislosti ide vtedy, ak protiprávne konanie a vznik škody sú v logickom slede, a teda, ak protiprávne konanie škodcu bolo príčinou a vznik škody následkom tejto príčiny. Vzťah príčiny a následku musí byť bezprostredný (priamy). Nestačí iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti, či okolnosti nasvedčujúce jej existencii; príčinnú súvislosť treba vždy preukázať. Rozhodujúca je vecná súvislosť príčiny a následku a túto nemožno riešiť vo všeobecnej rovine, ale vždy v konkrétnych súvislostiach. Príčinou vzniku škody môže byť len také konanie (alebo opomenutie), bez ktorého by škodný následok nevznikol. Musí byť teda doložené, že nebyť protiprávneho konania (opomenutia) škodcu, škodlivý následok by nenastal. Ak príčinou škody je iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva (do pozornosti uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/16/2012).

24. Otázka príčinnej súvislosti medzi určitým protiprávnym konaním a konkrétnou škodou je otázkou skutkovou. Pri riešení otázky príčinnej súvislosti je právnym posúdením veci vymedzenie, medzi akou ujmou (alebo následkom) a akou skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Pre posúdenie zodpovednosti za škodu má preto určujúci význam, v čom konkrétne spočíva škoda (majetková ujma), za ktorú je požadovaná náhrada. Vo vzťahu medzi konkrétnou ujmou poškodeného a konkrétnym konaním škodcu, pokiaľ je protiprávne, sa príčinná súvislosť zisťuje.

25. Zákon č. 514/2003 Z. z. zavádza aj právo na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom pri výkone verejnej moci, za podmienok stanovených zákonom, teda vtedy, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, či nesprávnym úradným postupom. Nemajetková ujma sa uhradza v peniazoch, ak ju nie je možné uspokojiť inak. Podobne aj pre vznik práva na náhradu nemajetkovej ujmy je nevyhnutné, aby boli súčasne naplnené tri základné predpoklady, ktorými sú nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávny úradný postup, existencia nemajetkovej ujmy a kvalifikovaná príčinná súvislosť medzi namietaným nesprávnym úradným postupom a vznikom nemajetkovej ujmy. V prípade nemajetkovej ujmy musí byť navyše zrejmé, že samotné konštatovanie porušenia práva je nedostačujúce.

26. Z dokazovania vykonaného prvoinštančným súdom podľa návrhov strán sporu je zrejmé, že na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 15Er/2829/09 bolo od 24.11.2009 vedené exekučné konanie na základe návrhu oprávneného - EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom v Bratislave proti žalobcovi o vymozenie istiny 782,35 eur s prísl., keď oprávnený označil exekučný titul - rozsudok č. k. EP 70887/09, ktorý vo vzťahu k žalobcovi vydal rozhodcovský súd zriadený pri Slovenskej hospodárskej komore, s. r. o. dňa 15.7.2009 a ktorý sa stal právoplatným dňa 28.9.2009 a vykonateľným dňa 2.10.2009.

27. Príslušný exekučný súd vydal poverenie v tejto veci súdnemu exekútorovi dňa 7.9.2010.

28. Medzi stranami nebolo sporné, že žalobcovi ako povinnému v spomínanom exekučnom konaní upovedomenie o začatí exekúcie bolo doručené až 30.5.2018, povinný v zákonom určenej lehote dňa 5.6.2018 podal námietky proti exekúcii a 6.7.2018 aj námietky proti trovám exekučného konania, písomnými podaniami z 21.11.2018 a 6.2.2019 žalobca doplnil predtým podaný podnet na zastavenie exekúcie a o týchto návrhoch žalobcu ako povinného rozhodol exekučný súd dňa 16.7.2019. Okresný súd Bratislava IV uznesením zo 16.7.2019, č. k. 15Er/2829/2009 - 136 vyhovel námietkam povinného proti exekúcii, vyhovel námietkam povinného - žalobcu proti trovám exekúcie, vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil exekučné konanie. Exekučný súd v tomto konaní dospel k záveru, že oprávneným predložené rozhodnutie - exekučný titul, bolo vydané v rozpore so zákonom, bez právomoci orgánu na jeho vydanie, nemohla z neho vzniknúť povinnému - žalobcovi žiadna právna povinnosť, takéto rozhodnutie nie je spôsobilým exekučným titulom a na jeho podklade nie je možné viesť exekúciu na majetok povinného. Tomuto záveru predchádzalo zistenie exekučného súdu, že medzi účastníkmi exekučného konania, resp. ich právnymi predchodcami, nebola uzavretá rozhodcovská doložka v súlade s § 4 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní, preto nebola daná právomoc rozhodcovského súdu na prejednanie veci a na vydanie exekučného titulu. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 15.8.2019.

29. Z obsahu spisu Okresného súdu Bratislava IV, sp. zn. 15Er/2829/09 tiež vyplynulo, že v uvádzanom konaní Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením II. ÚS 41/2020 - 19 rozhodol o odmietnutí ústavnej sťažnosti žalobcu ako zjavne neopodstatnenej. Ústavný súd rozhodoval na základe doručenej ústavnej sťažnosti žalobcu vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v exekučnej veci vedenej pod sp. zn. 15Er/2829/2009.

30. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie konštatuje, že žalobca v danom konaní nepreukázal splnenie zákonom požadovaných podmienok pre vznik zodpovednosti štátu a že by v priamej príčinnej súvislosti s akýmkoľvek konaním alebo nekonaním v uvedenej exekučnej veci orgánom verejnej moci, vznikol nárok na požadovanú nemajetkovú ujmu. Odvolací súd poukazuje na vyššie uvádzaný priebeh sporného exekučného konania, v ktorom súdny exekútor po dobu účinnosti citovaného § 57 ods. 4 Exekučného poriadku, bol súdom poverený na vykonanie exekúcie a upovedomenie o začatí tejto exekúcie bolo povinnému doručené až v priebehu roku 2018. Skutočnosť, že exekučný súd vydal poverenie na vykonanie exekúcie (hoci aj nesprávne), ešte nemožno považovať za ústavne relevantný zásah do podstaty základného práva na spravodlivý proces, keďže ide o začiatkové štádium exekučného konania, keď súd predbežne zisťuje, či existuje spôsobilý exekučný titul. Dôkazom toho, že nejde o ireverzibilnosť prípadného nesprávneho postupu všeobecného súdu je aj skutočnosť, že povinný sa má možnosť brániť proti rozsahu exekúcie alebo namietat exekučný titul bezprostredne po tom, čo mu je doručené upovedomenie o začatí exekúcie. Súd prvej inštancie správne zdôraznil, že v období rozhodovania o vydaní poverenia pre súdneho exekútora na vykonanie exekúcie existovala výrazne nejednotná súdna aplikačná prax, týkajúca sa posudzovania právnych účinkov rozsudkov vydaných v rozhodcovských konaniach v rámci exekúcií voči odporcovi, ktorý bol pri uzatváraní a plnení zmluvy spotrebiteľom, a teda nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka). Ako už bolo spomínané, namietané exekučné konanie vedené Okresným súdom Bratislava IV sa začalo 24.11.2009, poverenie pre súdneho exekútora exekučný súd vydal dňa 7.9.2010, avšak upovedomenie o začatí exekúcie bolo žalobcovi ako povinnému doručené až 30.5.2018. Následne žalobca v zákonom určených lehotách podal podnet na zastavenie exekúcie, námietky proti exekúcii v spojení s námietkami proti trovám exekúcie, ktoré doplňoval viacerými písomnými podaniami a o ktorých exekučný súd rozhodol uznesením zo 16.7.2019, ktorého posledný výrok nadobudol právoplatnosť 15.8.2019.

31. Všetky takto namietané okolnosti súd prvej inštancie dostatočne preskúmal a správne vyhodnotil po ustálení, že nesprávny úradný postup orgánom verejnej moci v predmetnej exekučnej veci týkajúcej sa žalobcu zistený nebol. V tejto súvislosti súd prvej inštancie poukázal na zistenia podporené vykonaným dokazovaním v zmysle tom, že žalobca odišiel pracovať do zahraničia ešte v čase pred tým, ako sa začalo sporné exekučné konanie, vo vzťahu k nemu v danom období bolo vedených viacero ďalších exekučných konaní so zdôraznením, že nebolo nepochybné preukázané, aby vedenie konkrétne danej exekúcie znamenalo zásah do osobnostných práv žalobcu takým spôsobom, ktorý by odôvodňoval priznanie nemajetkovej ujmy postupom podľa citovaného ust. § 17 zákona č. 514/2003 Z. z v znení neskorších predpisov. So zreteľom na všetky uvádzané dôvody hodnotí odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie vo veci samej ako vecne správne, preto poukazujúc na uvedené, rozsudok vo výroku I. potvrdil postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny.

32. Pokiaľ ide o výroky o trovách konania strán sporu a intervenienta vystupujúceho na strane žalovaného, je potrebné vo všeobecnosti uviesť, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania strán platí zásada zodpovednosti za výsledok a zásada zodpovednosti za zavinenie a náhodu, a teda ust. § 255 a nasl. CSP. Keďže povinnosť nahradiť trovy konania sa môže v tom-ktorom konkrétnom prípade javiť ako neprimeraná tvrdošť, ust. § 257 CSP umožňuje súdu, aby vo výnimočných prípadoch z dôvodov hodných zvláštneho zreteľa strane, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania túto náhradu celkom alebo sčasti nepriznal. Úvaha súdu o tom, či ide o výnimočný prípad a či sú tu dôvody zvláštneho zreteľa, musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci, prihliadne sa tiež k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom strán sporu, keďže je potrebné vziať zreteľ nielen na pomery toho, kto by mal nahradiť trovy konania, ale musí sa uvážiť aj to, ako by sa takéto rozhodnutie dotklo majetkových pomerov oprávnenej strany, k okolnostiam, ktoré viedli k uplatneniu nároku a podobne.

33. Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon bližšie nedefinuje, ale výklad ponecháva na súdnu prax. K dôvodom hodným osobitného zreteľa možno zahrnúť neprimeranú tvrdosť, podiel oboch strán na vzniku a priebehu sporu, povahu a okolnosti sporu, zložitosť riešenej právnej problematiky, zložitosť prípadov výkladu medzinárodnej zmluvy, osobitné pomery strany sporu, či nízky príjem.

34. Súd prvej inštancie v preskúvanom rozhodnutí sa nezaoberal prípadnou potrebou aplikácie ust. § 257 CSP pri rozhodovaní o trovách konania strán sporu a intervenienta. Odvolací súd preto postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 391 ods. 1 CSP rozsudok vo výrokoch II. a III. zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V ďalšom konaní súd prvej inštancie zistí a vyhodnotí celkové majetkové pomery žalobcu, jeho sociálnu a osobnú situáciu v nadväznosti na charakter prejednávanej veci, zváži, či všetky tieto okolnosti vo svojom súhrne umožňujú prijatie záveru o existencii dôvodov hodných zvláštného zreteľa a aplikáciu ust. § 257 CSP pri rozhodovaní o trovách konania strán sporu a intervenienta. V tejto súvislosti rozhodnutie odôvodní tak, aby zodpovedalo kritériám určeným § 220 ods. 2 CSP a zároveň rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).